

Column

Harriet
Duurvoort

De gênante vertoning rond het plots de wacht aanzeggen van de zeer gewaardeerde Kinderombudsman Marc Dullaert heeft in korte tijd forse deuken geslagen in de geloofwaardigheid van de Nationale Ombudsman, Reinier van Zutphen. Bijna een jaar in functie wilde hij nu een stempel drukken op zijn organisatie. Zijn 'eigen team' samenstellen, 'de ruimte benuttend die de wet hem biedt', zo schreef hij aan Kamervoorzitter Arib. Dat juist een Ombudsman in plaats van de wettelijke rek van zijn bevoegdheid te verkennen te allen tijde hart voor de zaak en integriteit zou moeten uitstralen, is kennelijk niet aan hem besteed. In bestuurlijk Bargoens is het eervolle ambt van Ombudsman bij uitstek de plek voor 'dienend' en niet voor 'dwingend leiderschap'.

Het vertrek van Dullaert 'kon niet als een verrassing komen' en 'komt op een logisch moment' verklaarde van Zutphens woordvoester verder, wat haaks staat op alle be-

Ombudsman, wat maakt u ons nou?

volkskrant
1 februari
2016

richtgeving over Dullaerts vertrek. Het schept een vernietigend beeld. Te beginnen ergert Van Zutphens geschijsel achter woordvoerders. Les 1 in mediatraining voor dummes: Toon statuur door zelf het journaillie te woord te staan in precare zaken; alles overlalen aan een 'woordvoester' is het equivalent van 'ik versta u niet, de lijn hapert, ik vrees dat ik nu een tunnel inga...'.

Dat Dullaerts vertrek wél als een verrassing komt is onder meer duidelijk omdat hij in september voorzitter werd van het Europese netwerk van Kinderombudsmannen, die stap had overlegd met van Zutphen, die er akkoord mee ging, en dat natuurlijk nooit gedaan zou hebben als zijn functie als Nationale Kinderombudsman niet zou worden verlengd. Hij stortte zich met hart en ziel in deze internationale functie en presenteerde vorige week maandag namens de organisatie nog een rapport over vluchtelingenkinderen. Dat hem donderdag de wacht werd aangezegd, levert grote onduidelijkheid voor deze functie en internationaal ge-

**Een activistische
ombudsman, daar
is toch niets mis
mee?**

zichtsverlies op. Maar dat deert van Zutphen kennelijk niet.

Verder wordt gewag gemaakt van een extern adviseur die 'in stilte' een 'gespreksnotitie' produceerde die slecht viel in de ondernemingsraad. Een kruiperige stiekemer met kek bril montuur en dito uurtarief doemt op. De ondernemingsraad verwijt hem gebrek aan zorgvuldigheid en transparantie, 'uitgerekend de zaken waarop de Ombudsman geacht wordt de overheid te beoordelen'. Au.

Inmiddels weten we ook dat zijn voorganger, de alomteweerde en gerespecteerde Alex Brenninkmeijer 'volgens een deel van de Kamer te activistisch' was. Een bedenkelijk *frame* voor een betrokken en kritische Ombudsman. Van Zutphen was volgens deze critici in tegenstelling tot zijn voorganger 'niet polariserend'. Dullaert komt uit de stal van Brenninkmeijer en is net als hij actief, zichtbaar, agerend en agenderend. Die gedreven, kritische houding zou Van Zutphen 'irriteren'.

Overigens was het mij voor deze commotie niet eens opgevallen dat we met Van Zutphen kennelijk met een tandeloze Ombudsman van doen hadden. Hij presenteerde in augustus een vernietigend rapport over de pgb-crisis.

Dat Van Zutphen niet zou polariseren is inmiddels een gedateerde aanname. Na 15 duizend handtekeningen voor de petitie 'Dullaert moet blijven' kan men zelfs stellen

dat er nog nooit een ombudsman is geweest die méér weerstand heeft opgewekt dan hij.

De vele ondertekenaars geven een krachtig signaal hoe zij het ambt van de ombudsman ingevuld willen zien. De reuring die het gedwongen vertrek van Dullaert veroorzaakt geeft aan dat men grote behoefte heeft aan een Nationale Ombudsman die actief is, daadkracht en moed toont. Iemand die met hart en ziel voor de belangen van burgers staat. Een luis in de pels is, en geen schoothondje van de overheid dat poogt verontwaardigde, verontruste en benadeelde burgers te sussen. Dit alles is vernietigend voor het vertrouwen dat je als burger die het opneemt tegen de overheid, wil hebben in de ombudsman.

Pas het vroegst tegen het eind van het jaar is een nieuwe Kinderombudsman benoemd. Onder meer kinderen met een beperking en hun ouders, verward in het bureaucratische inferno dat de transitie in de jeugd-ggz nog altijd met zich meebrengt, zullen een krachtige belangenbehartiger ontberen. Of de vele thuiszitters waarvoor het passend onderwijs nog steeds geen pasklaar antwoord heeft. Of de vele andere kinderen waarvoor de Kinderombudsman zich sterk maakte. Helaas, tegen de Nationale Ombudsman kan je bij geen enkele instantie een klacht indienen.

Harriet Duurvoort is publicist.